

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 16. juni 2014

Sag 101/2012

(2. afdeling)

Tommy Lund,

Anna Fuhlendorf og

Palle Kløve Pedersen

(advokat Jørgen Chr. Dan-Weibel for alle)

mod

Randers Kommune

(advokat Per Hansen)

og

Sag 102/2012

Tommy Lund,

Anna Fuhlendorf og

Palle Kløve Pedersen

(advokat Jørgen Chr. Dan-Weibel for alle)

mod

Energiklagenævnet

(kammeradvokaten ved advokat Britta Moll Bown)

I tidligere instans er afsagt dom af Vestre Landsrets 10. afdeling den 9. marts 2012.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Niels Grubbe, Marianne Højgaard Pedersen, Michael Rekling, Oliver Talevski og Jens Kruse Mikkelsen.

Påstande

Appellanterne, Tommy Lund, Anna Fuhlendorf og Palle Kløve Pedersen, har over for indstævnte Randers Kommune gentaget deres principale påstand. I et sammenfattende proceskrift af 20. maj 2014 er påstanden om tilbagebetaling dog ændret til en påstand om erstatning.

Randers Kommune, der har protesteret mod den ændrede formulering af appellanternes påstand, har påstået stadfæstelse, subsidiært hjemvisning i forhold til Tommy Lund og Anna Fuhlendorf.

Tommy Lund, Anna Fuhlendorf og Palle Kløve Pedersen har over for indstævnte Energiklagenævnet gentaget deres påstand.

Energiklagenævnet har påstået stadfæstelse, subsidiært hjemvisning i forhold til Tommy Lund og Anna Fuhlendorf.

Randers Kommune har over for Energiklagenævnet gentaget sin friholdelsespåstand. Energiklagenævnet har heroverfor påstået stadfæstelse.

Anbringender

Appellanterne har for Højesteret frafaldet anbringendet om, at forblivelsespligten udgør et ekspropriativt indgreb uden hjemmel i varmemforsyningsloven.

I øvrigt har parterne gentaget deres anbringender.

Appellanterne har supplerende anført, at både Randers Kommunes og Energiklagenævnets afgørelser er ugyldige, fordi disse myndigheder ikke har taget stilling til eller vejledt om eventuel fritagelse for forblivelsespligten efter den dagældende § 15 i bekendtgørelse nr. 581 af 22. juni 2000 om tilslutning mv. til kollektive varmemforsyningsanlæg. Opvarmningsanlæggene på Tommy Lunds og Anna Fuhlendorfs ejendomme opfyldte kravene til fritagelse efter § 15, nr. 2.

Randers Kommune har over for anbringendet om tilslutningsbekendtgørelsens § 15 anført, at appellanterne ved deres passivitet gennem godt 8 år har fortabt retten til at gøre indsigelse mod forblivelsespligten under henvisning til § 15. I anden række har kommunen anført, at bestemmelsen alene vedrører fritagelse for tilslutningspligt og ikke fritagelse for forblivelsespligt. I tredje række har kommunen anført, at appellanterne ikke har godtgjort, at deres ejendomme i 2003 var indrettet med opvarmningsanlæg omfattet af § 15, nr. 2, og at det i den forbindelse bevismæssigt må komme appellanterne til skade, at anbringendet herom først er fremsat godt 8 år efter beslutningen om forblivelsespligt.

Energiklagenævnet har anført, at tilslutningsbekendtgørelsens § 15 også gælder for forblivelsespligt. De har gjort de samme anbringender gældende som kommunen med hensyn til passivitet og manglende dokumentation for opvarmningsanlæggenes karakter. Nævnet har endvidere anført, at det ikke havde anledning til at undersøge spørgsmålet om fritagelse efter bekendtgørelsens § 15, da dette ikke var omfattet af appellanternes klage, samt at nævnet ikke havde pligt at påse dette af egen drift.

Supplerende sagsfremstilling

For Højesteret er der fremlagt forskellige oplysninger om opvarmningsanlæg og varmeforbrug på appellanternes ejendomme.

Af vedtægterne for Uggelhuse-Langkastrup Kraftvarmeværk AmbA fremgår yderligere følgende:

”§ 3 ANDELSHAVERE/VARMEAFTAGERE

- 3.1 Som andelshaver kan optages en fysisk eller juridisk person, såfremt denne er:
 1. Ejer af særskilt matrikuleret ejendom.
 2. Ejer af ejerlejlighed, når denne har selvstændig hovedmåler tilhørende selskabet.
 3. Ejer af bygning på lejet grund.
 4. En ejerlejlighedsforening/andelsboligforening eller boligselskab, der som fælles facilitet har den selvstændige direkte tilslutning til selskabets ledningsnet med hovedmåler tilhørende selskabet.
- 3.2 Enhver, der opfylder de i 3.1 anførte betingelser, og hvis ejendom ligger indenfor forsyningsområdet, er berettiget til at blive optaget som andelshaver, såfremt den pågældende ejendom kan forsynes med fjernvarme.
- 3.3 Levering kan endvidere ske til varmeaftagere, hvorved forstås enhver der via en andelshaver forsynes med varme. Dette kan f.eks. være det enkelte medlem af en andelsboligforening eller ejerlejlighedsforening, lejere i fjernvarmeforsynede

- ejendomme, forpagtere etc.
- 3.4 Levering til ikke andelshavere og eventuelle varmeaftagere sker på leveringsvilkår, der svarer til de for andelshavere gældende.”

Af Energiklagenævnets afgørelse af 10. december 2004 vedrørende Tommy Lund fremgår yderligere bl.a.:

”Ved brev af 23. januar 2004 fremsendte Sønderhald Kommune advokat Jørgen Christian Dan-Weibels brev til Energiklagenævnet, idet kommunen betragtede brev som en klage over forblivelsespligten, som Energiklagenævnet skulle behandle. Kommunen oplyste i brevet, at bestyrelsen i Uggelhuse-Langkastrup varmeværk den 6. august 2003 havde anmodet byrådet om at vedtage en forblivelsespligt til værket, idet varmeværkets fremtidige økonomi ville blive forringet væsentligt ved udmeldelser af varmeværket. Byrådet havde behandlet sagen på et møde den 26. august 2003 og havde udsendt en høringsskrivelse den 27. august 2003 til interessenterne. Efter en vurdering af de økonomiske konsekvensberegninger og de indkomne høringssvar havde byrådet den 10. december 2003 vedtaget at pålægge de tilsluttede ejendomme forblivelsespligt til Uggelhuse-Langkastrup Kraftvarmeværk.

...

Supplerende oplysninger

Af Uggelhuse-Langkastrup Kraftvarmeværks godkendte projekt fremgik det, at formålet med forblivelsespligten var at sikre en fortsat stabil varmepris. Eftersom værkets gæld var blevet reduceret betydeligt pga. værkets afskrivninger og statslige tilskud fra bl.a. Barmarkspuljen, havde varmeprisen nået et rimeligt niveau, men det var også blevet stadig billigere for andelshavere at melde sig ud af selskabet og derved påføre de resterende varmeaftagere en større økonomisk byrde. Kraftvarmeværket ønskede derfor at fastholde forbrugerne, da hver eneste udmeldelse var undergravende for selskabets og forbrugernes økonomi. Af de økonomiske beregninger, der var udført til brug for projektet, fremgik det, at 5 udmeldelser ville få den faste udgift til at stige med 384 kr. årligt, og 10 udmeldelser ville få den til at stige med 791 kr.”

Forklaringer

Til brug for Højesteret er der afgivet forklaring af skorstensfejermester Henrik Hjorth-Jensen.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens hovedspørgsmål er, om Energiklagenævnet ved sine afgørelser af 10. december 2004 med rette har stadfæstet Randers Kommunes beslutning af 10. december 2003 om forblivelsespligt.

Varmedforsyningsloven indeholdt i 2004 ikke nogen frist for indbringelse af Energiklagenævnets afgørelser for domstolene. Højesteret tiltræder, at appellanterne, Tommy Lund, Anna

Fuhlendorf og Palle Kløve Pedersen, ikke har udvist retsfortabende passivitet i forhold til sagsanlægget i 2009 mod Energiklagenævnet. Højesteret har herved bl.a. lagt vægt på, at appellanterne ved sagsanlægget i 2007 mod kommunen tilkendegav, at de ikke accepterede forblivelsespligten.

Appellanternes anbringende om fritagelse for forblivelsespligt efter den dagældende § 15 i bekendtgørelse nr. 581 af 22. juni 2000 om tilslutning mv. til kollektive varmforsyningsanlæg er først fremsat den 23. marts 2012 i ankestævningen til Højesteret, det vil sige mere end 8 år efter kommunens beslutning om forblivelsespligt og mere end 7 år efter Energiklagenævnets afgørelse om stadfæstelse. Herefter, og idet det ikke længere er muligt at oplyse sagen forsvarligt på dette punkt, finder Højesteret, at appellanterne på grund af passivitet er afskåret fra nu at få prøvet dette anbringende.

Opsigelsesvarslet på 18 måneder fremgår både af vedtægterne og af de almindelige leveringsbetingelser og gælder således for appellanterne, hvad enten de er andelshavere eller ej. Uanset om appellanterne ved ensidige handlinger måtte have afbrudt forsyningen fra kraftvarmeværket, før kommunen traf beslutning om forblivelsespligt, finder Højesteret, at deres ejendomme på dette tidspunkt var ”forsyne[t] fra et kollektivt varmforsyningsanlæg”, jf. tilslutningsbekendtgørelsens § 11.

Spørgsmålet om ugyldighed på grund af begrundelsesmangler skal bedømmes i forhold til Energiklagenævnets afgørelser, og Højesteret tiltræder, at disse opfylder kravene til begrundelse.

Med disse bemærkninger og i øvrigt af de grunde, som landsretten har anført, stadfæster Højesteret landsrettens frifindelse af Energiklagenævnet.

Som følge heraf stadfæster Højesteret også landsrettens frifindelse af Randers Kommune.

Der er ved fastsættelsen af sagsomkostningerne taget hensyn til, at ankesagen oprindeligt omfattede fire appellanter, idet Morten Nielsen har hævet sin anke den 20. maj 2014.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Tommy Lund, Anna Fuhlendorf og Palle Kløve Pedersen solidarisk betale i alt 100.000 kr. til Randers Kommune og i alt 100.000 kr. til Energiklagenævnet. I forholdet mellem Randers Kommune og Energiklagenævnet skal ingen af parterne betale sagsomkostninger til den anden part.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afgivelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.